

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права
та міжнародних відносин
27 серпня 2025 р., протокол № 8
Голова Вченої ради

Тариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА вибіркової навчальної дисципліни «Моделі і методи обґрунтування економічних рішень»

Схвалено на засіданні кафедри
міжнародних відносин та
політичного менеджменту
25 серпня 2025 р., протокол № 7
Завідувач кафедри

 Ірина ГРАБЧУК

Розробник: д. е. н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту АБРАМОВА Ірина

Житомир
2025 – 2026 н. р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 18 / 2</i>

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Моделі і методи обґрунтування економічних рішень» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2025 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Вибіркова (обов'язкова, вибіркова)	
Модулів – 1		
Змістових модулів – 2		
Загальна кількість годин – 120		
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 4 самостійної роботи – 2,2	Лекції	
	32 год.	-
	Практичні	
	32 год.	-.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
56 год.	-	
Вид контролю: залік		

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про сутність, моделі, методи та технології обґрунтування економічних рішень, розвиток практичних умінь аналізувати проблемні ситуації, визначати альтернативи, обирати критерії оцінювання, застосовувати кількісні, якісні, експертні, прогностичні та економіко-математичні методи для прийняття раціональних рішень у підприємницькій, управлінській та міжнародній економічній діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- розкрити сутність економічних, господарських, управлінських і підприємницьких рішень, їх ознаки, класифікацію та роль у системі управління;
- сформуванню розуміння середовища прийняття економічних рішень, впливу визначеності, ризику, невизначеності, конфлікту, інформаційних обмежень і людського фактора;
- охарактеризувати технологію прийняття рішень у підприємницькій діяльності, процесні технології підготовки та реалізації рішень;
- навчити здобувачів будувати логічну послідовність підготовки економічного рішення: ідентифікація проблеми, збір і аналіз інформації, формування альтернатив, вибір критеріїв, оцінювання варіантів, реалізація та контроль;
- розкрити методологічні засади розроблення рішень, моделі процесу прийняття рішень, методи формування альтернатив і методи вибору оптимального варіанта;
- сформуванню практичних навички використання експертних методів, методу Дельфі, мозкового штурму, сценарного аналізу, ранжування, парних порівнянь, матричного підходу та методу аналізу ієрархій;
- розвинути вміння застосовувати прогнозування, економічний аналіз, статистичні, економетричні та економіко-математичні методи в обґрунтуванні рішень;
- сформуванню здатність оцінювати ризики, обирати рішення в умовах невизначеності та використовувати цифрові інструменти, електронні таблиці, відкриті дані й аналітичні платформи для підтримки рішень.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- понятійно-категоріальний апарат теорії економічних рішень, моделей і методів їх обґрунтування;
- ознаки, функції, принципи та класифікацію економічних, господарських, управлінських і підприємницьких рішень;
- основні підходи до прийняття рішень: інтуїтивний, раціональний, поведінковий, системний, ситуаційний, процесний, аналітичний і цифровий;
- середовище прийняття рішень, види інформації, вимоги до її якості, достовірності, повноти, релевантності та своєчасності;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 5

- типологію управлінських рішень, технології їх підготовки, реалізації, моніторингу та коригування;
- моделі процесу прийняття економічних рішень, критерії ефективності та підходи до оцінювання альтернатив;
- основні експертні, евристичні, економіко-математичні, прогнозні та ризик-орієнтовані методи обґрунтування економічних рішень;
- можливості використання електронних таблиць, статистичних баз, відкритих даних, систем підтримки прийняття рішень і штучного інтелекту в економічному аналізі.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти**:

- ідентифікувати економічну проблему, формулювати цілі рішення та визначати зацікавлених сторін;
- збирати, систематизувати, перевіряти та інтерпретувати інформацію, необхідну для обґрунтування економічного рішення;
- формувати альтернативи та критерії вибору, будувати матриці оцінювання і порівнювати варіанти рішень;
- застосовувати методи експертного оцінювання, ранжування, парних порівнянь, сценарного аналізу, методу Дельфі та методу аналізу ієрархій;
- проводити прості прогнозні розрахунки, аналіз динаміки, трендів, відхилень і факторного впливу;
- використовувати економіко-математичні моделі для оптимізації ресурсів, витрат, прибутку, запасів, інвестиційних і виробничих рішень;
- оцінювати ризики, невизначеність, чутливість результатів і наслідки прийняття альтернативних рішень;
- готувати аналітичні записки, презентації, розрахункові таблиці та аргументовані висновки щодо доцільності економічних рішень.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні **Soft skills**:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 6

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади прийняття та підготовки економічних рішень

Тема 1. Сутнісна характеристика економічних рішень

Поняття економічних рішень та їхні ознаки. Рішення як результат інтелектуальної діяльності, акт вибору і процес підготовки дії. Економічні, господарські, управлінські та підприємницькі рішення: спільні та відмінні риси. Підходи до прийняття рішень: інтуїтивний, інсайтний, раціональний, поведінковий, аналітичний, системний і ситуаційний. Середовище прийняття рішень: визначеність, ризик, невизначеність, конфлікт, часові та ресурсні обмеження. Інформація у прийнятті рішень: достовірність, повнота, релевантність, своєчасність, відкриті дані. Особливості прийняття рішень в умовах недопущення корупції та дотримання доброчесності.

Тема 2. Технологія прийняття рішень у підприємницькій діяльності

Типологія управлінських рішень за рівнем управління, характером інформації, способом прийняття, рівнем формалізації, горизонтом дії та ступенем ризику. Загальні підходи до прийняття рішень у підприємницькій діяльності. Закони і поведінкові закономірності, що визначають поведінку людини та впливають на розроблення економічних рішень. Технології прийняття рішень: цільові, процесні, ситуаційні, аналітичні, експертні та цифрові. Процесні технології підготовки та реалізації економічних рішень. Контроль, моніторинг і коригування рішень.

Тема 3. Методичні основи підготовки економічних рішень

Методологічні засади розроблення економічного рішення. Системний підхід до аналізу проблемної ситуації. Взаємозв'язок суб'єкта управління, об'єкта управління, цілей, ресурсів, критеріїв ефективності, внутрішніх і зовнішніх чинників. Моделі процесу прийняття економічних рішень: раціональна, поведінкова, інкрементальна, адміністративна, інтуїтивна, аналітична, сценарна. Етапи підготовки та прийняття економічних рішень: ідентифікація проблеми, збір інформації, аналіз даних, формування альтернатив, оцінювання варіантів, вибір рішення, реалізація, контроль результатів.

Тема 4. Методи прийняття економічних рішень

Класифікація методів прийняття економічних рішень. Формалізовані та неформалізовані методи. Евристичні та творчі методи: мозковий штурм, метод вільних асоціацій, інверсія, синектика, метод контрольних запитань, морфологічний аналіз, метод сценаріїв. Експертні методи: метод Дельфі, індивідуальна та колективна експертиза, ранжування, бальні оцінки, метод парних порівнянь. Матричний підхід до вибору альтернатив. Методи групового вибору і узгодження позицій. Переваги, обмеження та сфери застосування методів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 7

Змістовий модуль 2. Аналітичні, прогнозні та ризик-орієнтовані інструменти обґрунтування економічних рішень

Тема 5. Прогнозування та аналіз економічних рішень

Прогнозування як інструмент зменшення невизначеності та підвищення якості економічних рішень. Поняття прогнозу, принципи, види та методи прогнозування. Кількісні методи: екстраполяція, трендовий аналіз, регресійні моделі, часові ряди, сезонні моделі. Якісні методи: експертні оцінки, метод Дельфі, сценарне прогнозування, стратегічні форсайт-підходи. Напрями, види та методи економічного аналізу: порівняння, групування, відносні й середні величини, індексний, балансовий, факторний аналіз. Вимоги до прогнозів і вибір методу прогнозування.

Тема 6. Економіко-математичні моделі в обґрунтуванні економічних рішень

Сутність економіко-математичного моделювання. Модель як спрощене відображення економічної ситуації, процесу або системи. Класифікація моделей: детерміновані, стохастичні, оптимізаційні, імітаційні, статистичні, економетричні, балансові, мережеві. Критерії оптимальності та система обмежень. Задачі лінійного програмування, розподілу ресурсів, вибору постачальника, оптимізації витрат, виробничої програми та інвестиційних рішень. Використання електронних таблиць для побудови моделей і проведення розрахунків.

Тема 7. Обґрунтування економічних рішень в умовах ризику та невизначеності

Ризик і невизначеність у прийнятті економічних рішень. Джерела, види та наслідки ризиків. Якісні й кількісні методи оцінювання ризиків. Ймовірність, очікуване значення, дисперсія, стандартне відхилення, коефіцієнт варіації, чутливість результатів. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності: Вальда, Севіджа, Гурвіца, Лапласа, Байєса. Дерево рішень, сценарії, аналіз чутливості, матриця ризиків. Ризик-орієнтоване мислення у підприємницькій, фінансовій та міжнародній економічній діяльності.

Тема 8. Інформаційно-аналітичне та цифрове забезпечення обґрунтування економічних рішень

Інформаційне забезпечення процесу прийняття економічних рішень. Джерела даних: статистичні бази, фінансова звітність, відкриті дані, міжнародні бази, результати опитувань, експертні оцінки. Системи підтримки прийняття рішень, бізнес-аналітика, дашборди, візуалізація даних. Використання Excel, Power BI, Tableau, Python/R, онлайн-калькуляторів, баз Світового банку, OECD, IMF, UNCTAD, Держстату та НБУ. Штучний інтелект у підтримці рішень: можливості, ризики, етичні обмеження, академічна доброчесність, перевірка достовірності результатів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади прийняття та підготовки економічних рішень								
Тема 1. Сутнісна характеристика економічних рішень	15	4	4	7	-	-	-	-
Тема 2. Технологія прийняття рішень у підприємницькій діяльності	15	4	4	7	-	-	-	-
Тема 3. Методичні основи підготовки економічних рішень	15	4	4	7	-	-	-	-
Тема 4. Методи прийняття економічних рішень	15	4	4	7				
Разом за змістовий модуль 1	60	16	16	28	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Аналітичні, прогнозні та ризик-орієнтовані інструменти обґрунтування економічних рішень								
Тема 5. Прогнозування та аналіз економічних рішень	16	4	4	8	-	-	-	-
Тема 6. Економіко-математичні моделі в обґрунтуванні економічних рішень	14	4	4	6	-	-	-	-
Тема 7. Обґрунтування економічних рішень в умовах ризику та невизначеності	15	4	4	7				
Тема 8. Інформаційно-аналітичне та цифрове забезпечення обґрунтування економічних рішень	15	4	4	7	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 2	60	16	16	28	-	-	-	-
ВСЬОГО	120	32	32	56	-	-	-	-

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади прийняття та підготовки економічних рішень			
1	Тема 1. Сутнісна характеристика економічних рішень 1. Поняття економічного рішення та його ознаки.	4	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 9

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	2. Порівняння економічних, господарських, управлінських і підприємницьких рішень. 3. Аналіз середовища прийняття рішень та інформаційних обмежень.		
2	Тема 2. Технологія прийняття рішень у підприємницькій діяльності 1. Типологія управлінських рішень. 2. Процесні технології підготовки та реалізації рішень. 3. Побудова алгоритму прийняття підприємницького рішення.	4	-
3	Тема 3. Методичні основи підготовки економічних рішень 1. Формулювання проблеми, цілей і критеріїв рішення. 2. Побудова дерева цілей і системи альтернатив. 3. Розробка матриці оцінювання альтернатив.	4	-
4	Тема 4. Методи прийняття економічних рішень 1. Використання мозкового штурму, методу Дельфі та експертних оцінок. 2. Ранжування, бальні оцінки та парні порівняння. 3. Матричний підхід до вибору оптимальної альтернативи.	4	
Змістовий модуль 2. Аналітичні, прогнозні та ризик-орієнтовані інструменти обґрунтування економічних рішень			
5	Тема 5. Прогнозування та аналіз економічних рішень 1. Трендовий аналіз і прогнозування економічних показників. 2. Застосування методів порівняння, індексного та факторного аналізу. 3. Вибір методу прогнозування залежно від даних і проблеми.	4	-
6	Тема 6. Економіко-математичні моделі в обґрунтуванні економічних рішень 1. Побудова простої оптимізаційної моделі. 2. Критерії оптимальності та система обмежень. 3. Використання електронних таблиць для розрахунків.	4	-
7	Тема 7. Обґрунтування економічних рішень в умовах ризику та невизначеності 1. Матриця рішень і критерії вибору в умовах невизначеності. 2. Аналіз чутливості та сценарний аналіз. 3. Побудова карти ризиків економічного рішення.	4	
8	Тема 8. Інформаційно-аналітичне та цифрове забезпечення обґрунтування економічних рішень 1. Пошук і верифікація відкритих даних. 2. Візуалізація результатів і побудова аналітичного висновку. 3. Етичне використання ІІІ та цифрових інструментів у підтримці рішень.	4	-
РАЗОМ		32	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 10

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади прийняття та підготовки економічних рішень			
1	Тема 1. Сутнісна характеристика економічних рішень 1. Підходи до прийняття економічних рішень. 2. Роль інформації та добросовісності у прийнятті рішень.	7	-
2	Тема 2. Технологія прийняття рішень у підприємницькій діяльності 1. Закони поведінки людини та їх вплив на економічні рішення. 2. Процесні технології реалізації рішень.	7	-
3	Тема 3. Методичні основи підготовки економічних рішень 1. Моделі процесу прийняття економічних рішень. 2. Етапи підготовки та прийняття рішень.	7	-
4	Тема 4. Методи прийняття економічних рішень 1. Метод Дельфі, сценарний аналіз і мозковий штурм. 2. Переваги та обмеження експертних методів.	7	-
Змістовий модуль 2. Аналітичні, прогностичні та ризик-орієнтовані інструменти обґрунтування економічних рішень			
5	Тема 5. Прогнозування та аналіз економічних рішень 1. Кількісні та якісні методи прогнозування. 2. Традиційні методи економічного аналізу.	8	-
6	Тема 6. Економіко-математичні моделі в обґрунтуванні економічних рішень 1. Класифікація економіко-математичних моделей. 2. Приклади оптимізаційних задач у бізнесі.	6	-
7	Тема 7. Обґрунтування економічних рішень в умовах ризику та невизначеності 1. Критерії Вальда, Севіджа, Гурвіца, Лапласа. 2. Аналіз чутливості економічного рішення.	7	-
8	Тема 8. Інформаційно-аналітичне та цифрове забезпечення обґрунтування економічних рішень 1. Системи підтримки прийняття рішень. 2. Використання відкритих даних і ШІ в економічному аналізі.	7	-
РАЗОМ		56	-

7. Індивідуальні самостійні завдання

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Моделі і методи обґрунтування економічних рішень» виконується з метою закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань, набутих здобувачем у процесі засвоєння навчального матеріалу. Самостійна робота виконується у вигляді

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 11

аналітичного дослідження або презентації обсягом 12–15 слайдів із подальшим захистом і відповідями на запитання.

Загальні вимоги до підготовки індивідуальної роботи передбачають:

– опрацювання сучасної навчальної, наукової та аналітичної літератури з проблем прийняття економічних рішень;

– використання відкритих статистичних даних, фінансової звітності, міжнародних баз або змодельованих практичних ситуацій;

– логічне формулювання проблеми, мети, завдань, альтернатив, критеріїв і висновків;

– застосування щонайменше одного методу обґрунтування рішення: матриці вибору, експертного оцінювання, прогнозування, аналізу ризиків або економіко-математичної моделі;

– дотримання принципів академічної доброчесності та коректне оформлення джерел.

Теми індивідуальних робіт:

1. Сутність економічного рішення та його роль у системі управління підприємством

2. Порівняння економічних, господарських і підприємницьких рішень

3. Інформаційне забезпечення прийняття економічних рішень

4. Доброчесність і антикорупційні обмеження у прийнятті економічних рішень

5. Поведінкові чинники та когнітивні упередження у прийнятті рішень

6. Раціональна модель прийняття економічного рішення

7. Процесні технології підготовки та реалізації економічних рішень

8. Системний підхід у розробленні економічних рішень

9. Моделі процесу прийняття управлінських рішень

10. Метод Дельфі в обґрунтуванні економічних рішень

11. Мозковий штурм і творчі методи генерування альтернатив

12. Сценарний аналіз у прийнятті економічних рішень

13. Метод парних порівнянь у виборі альтернатив

14. Матричний підхід до оцінювання економічних рішень

15. Метод аналізу ієрархій у прийнятті управлінських рішень

16. Прогнозування економічних показників як основа прийняття рішень

17. Трендовий аналіз у підготовці економічних рішень

18. Факторний аналіз у системі обґрунтування рішень

19. Економіко-математичні моделі оптимізації ресурсів

20. Моделі вибору постачальника, інвестора або партнера

21. Оцінювання ризиків економічного рішення

22. Прийняття рішень в умовах невизначеності

23. Критерії Вальда, Севіджа, Гурвіца, Лапласа у виборі альтернатив

24. Аналіз чутливості економічного рішення

25. Дерево рішень у підприємницькій діяльності

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 12

26. Використання Excel для моделювання економічних рішень
27. Системи підтримки прийняття рішень у бізнесі
28. Штучний інтелект у підтримці економічних рішень
29. Візуалізація даних у процесі обґрунтування економічних рішень
30. Моделі і методи прийняття рішень у міжнародній економічній діяльності

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів. Серед них:

- Вербальні методи (лекція, пояснення)
- Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація)
- Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів)
- Дискусійний метод
- Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота)
- Ситуаційний метод
- Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів:

- Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання
- Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів
- Перевірка виконання та захист лабораторних робіт
- Експрес-тестування
- Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань
- Самооцінювання та взаємооцінювання
- Перевірка виконання завдань модульного контролю
- Залік

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 13

політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Процедура складання заліку визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань поточного контролю	100	-
Підсумкова семестрова оцінка	100	-

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять ¹	80	-
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань ²	20	-
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали):		
1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах	до 10	-
2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій	до 10	
Разом за виконання завдань поточного контролю	100	100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 14

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	20	-
Участь у дискусії	10	-
Виконання тестових завдань	30	-
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	20	-
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	80	-

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Якщо здобувач вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі заліку. За складання заліку здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 15

Семестрова оцінка з навчальної дисципліни формується за результатами підсумкового контролю.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі заліку, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 50 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 35–49 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 34 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 16

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Економічне рішення	Economic decision
2	Управлінське рішення	Managerial decision
3	Підприємницьке рішення	Entrepreneurial decision
4	Альтернатива	Alternative
5	Критерій вибору	Selection criterion
6	Особа, яка приймає рішення	Decision maker
7	Середовище прийняття рішень	Decision-making environment
8	Визначеність	Certainty
9	Невизначеність	Uncertainty
10	Ризик	Risk
11	Інформація	Information
12	Модель рішення	Decision model
13	Метод прийняття рішень	Decision-making method
14	Експертне оцінювання	Expert assessment
15	Метод Дельфі	Delphi method
16	Мозковий штурм	Brainstorming
17	Сценарний аналіз	Scenario analysis
18	Ранжування	Ranking
19	Парні порівняння	Pairwise comparisons
20	Матричний підхід	Matrix approach
21	Метод аналізу ієрархій	Analytic hierarchy process
22	Прогнозування	Forecasting

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 17

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
23	Економічний аналіз	Economic analysis
24	Оптимізація	Optimization
25	Система підтримки прийняття рішень	Decision support system

12. Рекомендована література

Основна література

1. Кифяк В. І., Кобеля З. І. Обґрунтування економічних рішень і оцінювання ризиків : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 412 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi82/0062079.pdf>

2. Новожилова М. В., Чуб О. І. Методи та засоби прийняття рішень : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. 115 с. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/64855/1/2023%20%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D0%B7%2010%D0%9D%20%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B6%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%2C%20%D0%A7%D1%83%D0%B1%20%D0%9E%20%D0%86.pdf>

3. Анікін В. К., Крилов Є. В., Пасько В. П. Теорія прийняття рішень : конспект лекцій : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058523.pdf>

4. Горда О. В. Теорія прийняття рішень : конспект лекцій. Київ : КНУБА, 2023. 120 с. URL: https://library.knuba.edu.ua/books/13_1_23_1.pdf

5. Нікітіна Л. О., Яценко І. Л. Моделі та методи прийняття рішень : навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», 2023. 179 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/65270>

6. Абрамова І. В. Євроінтеграційні імперативи трансформації фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територіальних громад : монографія. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “БукДрук”», 2024. 290 с. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15663514>

7. World Bank. Global Economic Prospects, June 2025. Washington, DC : World Bank, 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>

8. OECD. OECD Economic Outlook, Volume 2025 Issue 1. Paris : OECD Publishing, 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2025/06/oecd-economic-outlook-volume-2025-issue-1_1fd979a8.html

9. International Monetary Fund. World Economic Outlook: A Critical Juncture amid Policy Shifts. Washington, DC : IMF, 2025. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2025/04/22/world-economic-outlook-april-2025>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 18

Допоміжна література

1. Кравченко М. Прийняття управлінських рішень: сутність та сучасні тенденції розвитку. Економіка та суспільство. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-37>
2. Круковська О. В. Прийняття управлінських рішень, моделі та методи в аналізі та аудиті. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 6. С. 10–16. URL: <https://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7374&i=1>
3. Левіна-Костюк М. Методи прийняття управлінських рішень в умовах недостатньої інформації. Економіка та суспільство. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-37>
4. Павленчик Н. Ф., Блащук-Дев'яткіна Н. З., Яблонська Т. І. Моделі та методи прийняття управлінських рішень у менеджменті. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2023. № 1. С. 86–93. URL: https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/mnjie_2023_1_14.pdf&P21DBN=UJRN
5. Мальчик М. В., Гринюк Н. А. Моніторинг використання персоналу підприємства як основа прийняття управлінських рішень. Економіка та суспільство. 2024. № 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-24>
6. Томашков С. Б., Смерічевський С. Ф. Оцінювання впливу ризиків зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних компаній. Менеджмент та підприємництво в Україні. 2023. № 2. С. 142–151. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32694/menedzhment223maket-142-151.pdf>
7. Abramova I., Nedilska L., Kurovska N., Martynyuk H. Financial Inclusion in the Context of Sustainable Development of Rural Areas. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 2021. Vol. 43, No. 3. P. 328–336. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2021.29>
8. Абрамова І. В. Фінансові важелі державної підтримки сільського розвитку: європейський досвід і вітчизняні реалії. Проблеми економіки. 2021. № 3. С. 132–139. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-3-132-139>
9. Абрамова І. В. Досягнення, проблеми та перспективи функціонування й обігу аграрних розписок в Україні. Бізнес Інформ. 2021. № 2. С. 273–279. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-273-279>
10. Абрамова І., Недільська Л., Куровська Н., Ковальчук О., Поплавський П. Сучасний стан і повоєнні перспективи фінансової інклюзії в Україні з урахуванням досвіду ЄС. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2023. № 6(53). С. 318–333. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4222>
11. Jamalnia A., Gong Y., Govindan K., Bourlakis M., Mangla S. K. A decision support system for selection and risk management of sustainability governance

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-21.11-05.01/ XXX.XX.X/ДФ/ВКХ- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 18 / 19

approaches in multi-tier supply chain. International Journal of Production Economics. 2023. Vol. 264. Article 108960. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2023.108960>

12. Nallakaruppan M. K. et al. Credit Risk Assessment and Financial Decision Support Using Explainable Artificial Intelligence. Risks. 2024. Vol. 12(10). Article 164. DOI: <https://doi.org/10.3390/risks12100164>

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт бібліотеки Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <http://lib.ztu.edu.ua>

2. Освітній портал Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <https://learn.ztu.edu.ua>

3. Сторінка курсу «Моделі і методи обґрунтування економічних рішень» на освітньому порталі. URL: <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=7464>

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>

6. World Bank Data. URL: <https://data.worldbank.org>

7. International Monetary Fund Data. URL: <https://www.imf.org/en/Data>

8. OECD Data Explorer. URL: <https://data-explorer.oecd.org>

9. United Nations Trade and Development Data Centre. URL: <https://unctadstat.unctad.org>

10. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>

11. Google Dataset Search. URL: <https://datasetsearch.research.google.com>

12. Our World in Data. URL: <https://ourworldindata.org>